

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรัฐ

หมายถึง กลุ่มคนจำนวนหนึ่งครอบครองดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอน ภายใต้รัฐบาลหนึ่งซึ่งมีอำนาจอธิปไตย

องค์ประกอบของรัฐ มี 4 ประการ ขาดไม่ได้

องค์ประกอบ	อธิบาย
ประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนประชากร : ไม่กำหนด ส่วนประกอบของประชากร <ul style="list-style-type: none"> - เชื้อชาติ - ศาสนา - ภาษา <p>} ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน</p>
ดินแดน	<ul style="list-style-type: none"> • <u>แน่นอน</u> + แบ่งเขตกับรัฐอื่นที่ติดต่อกัน • <u>พื้นดิน</u> : สันเขา, บึง, ทะเล • <u>น่านน้ำ</u> : <ul style="list-style-type: none"> - น่านน้ำภายใน = ใช้อำนาจของแม่น้ำ - ทะเลอาณาเขต = มีความกว้างไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล • <u>ไหล่ทวีป</u> : พื้นดินที่อยู่ติดกับทะเล, ใต้ผิวทะเล • <u>น่านฟ้า</u> : เหนือแผ่นดิน, น้ำ, รวมถึงเขตที่เป็นอวกาศ <p>** ขนาดรัฐยังเล็ก ยังมีเอกภาพสูง รวมง่าย ปกครองง่าย</p>
รัฐบาล	<ul style="list-style-type: none"> • <u>บริหารประเทศ</u> • <u>หน้าที่</u> <ul style="list-style-type: none"> - พิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน - ดำเนินการตามนโยบาย - ปฏิบัติการเพื่อสนองเจตนารมณ์ของประชาชน - สร้างความยุติธรรม - ป้องกันการรุกราน
อำนาจอธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> • <u>อำนาจสูงสุด</u> ในการปกครองประเทศ <ul style="list-style-type: none"> - เด็ดขาด - ใช้ได้ทั่วไป - ถาวร - แบ่งแยกไม่ได้

ความแตกต่างระหว่างรัฐชาติ ประเทศ

รัฐ : เน้นความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางการเมือง
ชาติ : เน้นความผูกพันทางวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรม เชื้อชาติ สายเลือด ประวัติศาสตร์ ฯลฯ
ประเทศ : เน้นด้านดินแดน

รูปแบบของรัฐ

ลักษณะ	รัฐเดี่ยว	รัฐรวม
จำนวนรัฐบาล	รัฐบาลเดียว	2 รัฐบาล : รัฐบาลกลาง, รัฐบาลมลรัฐ
ที่ตั้ง	เมืองหลวง	รัฐบาลกลาง : เมืองหลวง รัฐบาลมลรัฐ : ตามมลรัฐ
การแบ่งอำนาจ	มีอำนาจสูงสุดองค์กรเดียว	แบ่งอำนาจอย่างชัดเจน
สถานิติบัญญัติ	เดียว	2 ระดับ : รัฐบาลกลาง, รัฐบาลมลรัฐ
ศาล	เดียว	2 ศาล : รัฐบาลกลาง, รัฐบาลมลรัฐ
การดูแล	ทุกเรื่อง	รัฐบาลกลาง : การทหาร, การคลัง, การต่างประเทศ รัฐบาลมลรัฐ : การศึกษา, เทศบาล
ประเทศ	ไทย, สิงคโปร์, จีน, ญี่ปุ่น, ฝรั่งเศส, อังกฤษ, นิวซีแลนด์, ฟิลิปปินส์	เยอรมนี, อเมริกา, รัสเซีย, อินเดีย, มาเลเซีย, แคนาดา, ออสเตรเลีย, พม่า, สวิตเซอร์แลนด์, บราซิล

ประเภทของรัฐ

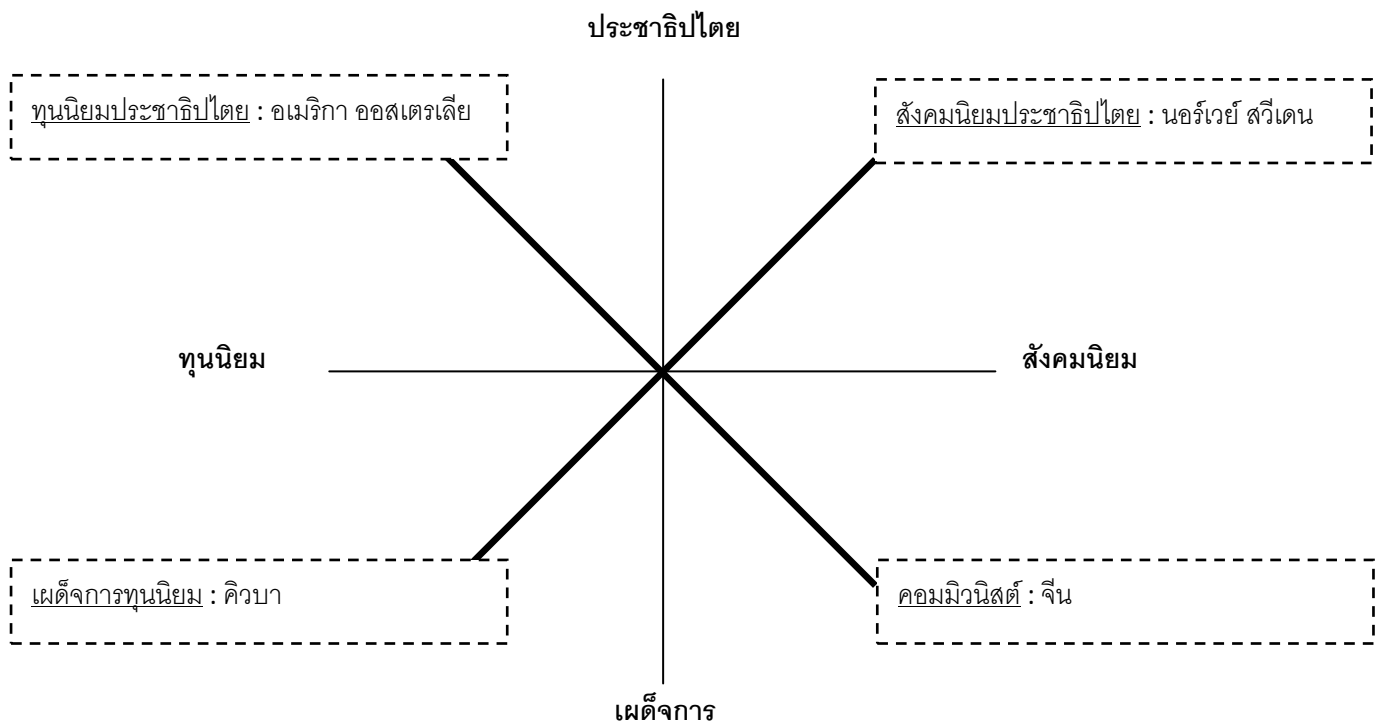
สมาชิกของสหประชาชาติปัจจุบันมี 192 รัฐ องค์กรใหญ่อยู่ที่ นครนิวยอร์ก เลขาธิการสหประชาชาติคนปัจจุบันคือ นายบัน คี มูน จากเกาหลีใต้ ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกในลำดับที่ 55 ในวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2489

จำแนกตามรูปแบบการปกครอง

1. **รัฐประชาธิปไตย** : ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง
ตัวอย่าง : อเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส อินเดีย
2. **รัฐเผด็จการ** : ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยมาก หรือ ไม่มีเลย ประชาชนมีหน้าที่ปฏิบัติตามเท่านั้น
ตัวอย่าง : พม่า ลิเบีย จีน คิวบา

จำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ

1. **รัฐทุนนิยม** : ให้โอกาสประชาชนในการดำเนินการผลิต จำหน่าย รัฐไม่แทรกแซง ยกเว้นกิจการบางอย่างที่เป็นสาธารณะ เช่น ไฟฟ้า การคมนาคม
ตัวอย่าง : อเมริกา ออสเตรเลีย อังกฤษ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น
2. **รัฐสังคมนิยม** : รัฐเป็นผู้ประกอบการทั้งหมด ประชาชนเป็นเพียงลูกจ้างและผู้บริโภค
ตัวอย่าง : จีน เกาหลีเหนือ คิวบา ลิเบีย

จำแนกตามลักษณะของฐานอำนาจ

ลักษณะของฐานอำนาจ = ปัจจัยที่ส่งเสริมความมีอำนาจของรัฐ เช่น ขนาด จำนวนประชากร ทรัพยากร กำลังทหาร

1. **รัฐมีอำนาจน้อย** : เนื้อที่ขนาดเล็ก ประชากรน้อย ทรัพยากรจำกัด
ตัวอย่าง : สิงคโปร์ กัมพูชา ลิกเตนสไตน์
2. **รัฐมีอำนาจปานกลาง** : รัฐขนาดกลางทั้งด้านเนื้อที่และประชากร ทรัพยากรเพียงพอต่อความต้องการ
ตัวอย่าง : ไทย สเปน เดนมาร์ก
3. **รัฐมีอำนาจมาก** : มีเนื้อที่และประชากรมาก ทรัพยากรมาก ศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง การทหารเข้มแข็ง
ตัวอย่าง : จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส

วัตถุประสงค์และหน้าที่ของรัฐ

การรับรองรัฐ : รัฐที่มีอยู่ก่อน รับรองรัฐใหม่ว่ามีคุณสมบัติครบถ้วน มี 2 ประเภท

1. การรับรองโดยพฤตินัย : รับรองตามสภาพความเป็นจริง แต่ยังไม่มีการรับรองทางกฎหมาย
2. การรับรองโดยนิตินัย : รับรองทางกฎหมาย มีผลถูกต้องตามกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของรัฐ

1. สร้างความเป็นระเบียบ
2. สร้างคุณธรรม
3. บริการสาธารณะ
4. สร้างความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคง

หน้าที่ของรัฐ

1. หน้าที่ที่รัฐต้องกระทำ : สำคัญต่อการคงอยู่ของรัฐ เช่น การป้องกันภัย การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในรัฐ
 - จัดหน่วยการปกครอง
 - รักษาความสงบภายใน
 - หารายได้
 - รักษาเอกราช
2. หน้าที่ทางธุรกิจ :
 - สนับสนุน + ส่งเสริม เอกชน ให้มีความสามารถและมีความเข้มแข็งในการประกอบอาชีพ
 - ป้องกันการเอารัดเอาเปรียบ
 - ป้องกันการค้าขายผูกขาด
3. หน้าที่ในการบริการและสวัสดิการ : อำนวยความสะดวก + บำบัดทุกข์บำรุงสุข

การปกครองของรัฐ

หลักอำนาจนิยม	หลักเสรีนิยม
รัฐเกิดจากเจตนาและแรงบันดาลใจจากพระเจ้า	รัฐเกิดจากมนุษย์
ผู้ปกครองเปรียบเสมือนผู้ที่ได้รับมอบหมายจากพระเจ้า	ผู้ปกครองได้รับการมอบอำนาจสูงสุดจากประชาชน
มนุษย์เป็นเพียงองค์ประกอบของรัฐ	มนุษย์และรัฐไม่สามารถแยกจากกันได้
ประชาชนต้องเชื่อฟังผู้ปกครอง	ประชาชนอาจปฏิรูปหรือเปลี่ยนแปลงรัฐบาลได้
ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์และเผด็จการ	ระบอบประชาธิปไตย

การจัดระเบียบบริหารของรัฐ

	การรวมอำนาจ	การกระจายอำนาจ	การแบ่งอำนาจ
ความหมาย	จุดศูนย์กลางอยู่ที่รัฐบาลแต่เพียงผู้เดียว	รัฐบาลส่วนกลางกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการ โดยมีเพียงการกำกับดูแลห่างๆ	รวมอำนาจ + กระจายอำนาจ ส่วนกลางมอบอำนาจให้ตัวแทนขอบ รัฐตามส่วนต่างๆ ดำเนินการ
ตัวอย่าง	กระทรวง ทบวง กรม	เทศบาล อบต. อบจ.	จังหวัด อำเภอ ตำบล
ลักษณะ	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลเดียว - รวมอำนาจวินิจฉัยสั่งการ - รวมอำนาจกิจกรรมเกี่ยวกับความมั่นคง - รวมอำนาจในการควบคุมบุคลากร - รวมอำนาจในการใช้งบประมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีอิสระ - มีตัวแทนประชาชน - มีอำนาจกำหนดนโยบาย - มีงบประมาณและรายได้ของตนเอง - มีเจ้าหน้าที่ของตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนกลางแบ่งอำนาจให้ภูมิภาค - ต้องมีราชการบริหารส่วนกลาง - ต้องมีเจ้าหน้าที่เป็นตัวแทนของส่วนกลาง
ข้อดี	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดความมั่นคง - เกิดเอกภาพ - ประหยัด - ไม่เกิดการซ้ำซ้อนของนโยบาย 	<ul style="list-style-type: none"> - สอดคล้องความต้องการท้องถิ่นได้ดี - แบ่งเบาภาระของส่วนกลาง - กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งเบาภาระของส่วนกลาง - เป็นประโยชน์กับราษฎร - ปฏิบัติราชการได้รวดเร็วขึ้น - ประสานงานท้องถิ่นและส่วนกลาง
ข้อเสีย	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการไม่ทั่วถึง - ปฏิบัติการล่าช้า - ไม่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ - สิ้นเปลือง - เจ้าหน้าที่อาจใช้อำนาจไม่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชน - เป็นอุปสรรคในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย